

Livia Ciupercă

Neculai V. HODOROABĂ

șo preotul-scriitor șo

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2017

(Hănești-Dorohoi, 17 februarie 1888 – 6 ianuarie 1949, București)

Dr. M. Hodorădean

Succinte date biografice

Locul și data nașterii: comuna Hănești, județul Dorohoi, 17 Februarie 1888;

Părinții: Vasile și Haretina Hodoroabă, născută Munteanu († 1930), agricultori;

Studii: Cursul primar, în Comuna Hănești (1902); Seminarul „Veniamin Costache” din Iași (1902-1910); Facultatea de Teologie din Cernăuți (1910-1914), cu examenul de echivalare la Facultatea de Teologie din București, în sesiunea iunie 1915;

Familia: Căsătorit la 28.08.1911, cu Victoria Gh. Vasiliu (n. 1895);

Copiii: Veronica (n. 1912), Cornelia (n. 1915), Constantin (n. 1920) și Elena (n. 1923);

Hirotonit diacon – la 4.10.1911; preot – la 5.10.1911 (Catedrala Mitropolitană din Iași);

Preot paroh: Biserica Buhăceni, Trușești – Botoșani (1911 – 1912), Biserica Pueni, Tureatca – Dorohoi (1912 – 1918), Biserica Ibănești – Dorohoi (1918 – 1922), Biserica „Sf. Sava” din Iași (1922 – 1928), Biserica „Sf. Atanasie și Chiril” din Iași (1929 – până la pensionare);

În timpul Primului Război Mondial este mobilizat preot militar confesor, cu gradul de locotenent, la Regimentul 69 Infanterie și Brigada a X-a Artillerie, în perioada: 15 august 1916 – aprilie 1918. Se va retrage la vatră cu gradul de căpitan asimilat. În perioada: 1 martie 1923 – 1 ianuarie

1926, va fi „Confesor al Garnizoanei Iași”. Experiența acumulată în timpul războiului va fi reflectată în volumul *Din Războiul de Reîntregire. Note și impresii de campanie: 1916-1918* (București, 1923), premiat de Academia Română și de Societatea Scriitorilor Români.

Preotul Neculai V. Hodoroabă a deținut mai multe funcții ierarhice în cadrul Mitropoliei Moldovei și Sucevei. În aprilie 1928, Adunarea eparhială anuală a Mitropoliei Moldovei îl alege, în unanimitate, consilier cultural al Arhiepiscopiei Iașilor, încredințându-i-se și destinele revistelor „Biserica Ortodoxă Română” și „Mitropolia Moldovei”. În istoria culturii ieșene, Neculai V. Hodoroabă rămâne un apreciat preot misionar, profesor, scriitor, memorialist, publicist, iubitor de artă, un adevarat patriot.

În 1944, se afla deja în București. „Monitorului Oficial”, din 27 iunie 1946, consemnează: „Preot N. Hodoroabă din București: buletinul de înscriere la Biroul populației nr. 3564 din 1944 și dovada de rămânere în Capitală cu nr. 11343 din 1945, eliberate de Circ. 33 Poliție”.

Locul și data morții: București, 6 ianuarie 1949 (Ionel Maftei).

Drumul vieții

Bucurie și-o mare încântare a descoperi *autobiografia* aceluia, pentru care simți imboldul de a-i dăruî câteva gânduri, nu neapărat omagiale, cum s-ar crede la prima lecturare, cât, mai ales, cu vădită sinceritate, de a aduce la timpul prezent, fapte și realizări, model și călăuză pentru prezentul relatării.

Prea bine se știe, elogiu se lasă uneori (cu sau fără voia noastră) încorsetat de o hlamidă prea trandafirie și prea aurită pentru umerii aceluia care a purtat-o cândva. Și nu ar fi cazul. O transfigurare de tip memorialistic este preferabilă unui elogiu, doar de dragul elogierii. Iubim superlativele, dar dacă nu le merităm, oricâtă strădanie s-ar depune, înfloriturile nu doar că s-ar ofili, ci ar putea otrăvi chiar litera de carte.

Redactarea unui studiu monografic – sau a unei mini-monografii – negreșit, impune un plus de responsabilitate. Propunătorul se cuvine să respecte, strict, câteva reguli deontologice. Să compună și să recompună cu o precizie matematică, obiectiv și imparțial, viața și activitatea celui evocat. Emoția relatării se cuvine strunită de verbul detașării față de subiectul îmbrățișat, dezvoltându-l, strict documentat.

În paginile ce urmează ni se deschide perspectiva unei biografii, modest gest recuperatoriu, din pleiada slujitorilor altarului ortodox român, în egală măsură, a scriitorimii românești, interbelice. Așadar, vom face cunoștință cu Neculai V. Hodoroabă, considerat de ieșeni „un om al cetății”, intelectualul care s-a atașat de centrul cultural al

Moldovei, remarcându-se ca preot paroh, profesor, consilier cultural, publicist, deopotrivă, păstrător și susținător al tradițiilor noastre strămoșești, cumul de merite care-l așează cu dreaptă cumpănire alături de cele o mie de personalități ieșene, încrustate, la superlativ, de către Ionel Maftei (1932-2015), el însuși un distins „om al cetății”¹.

Întrebarea care ar putea flutura, eventual, spontan, pe buzele vreunui prezumтив cititor ar fi: „De ce Neculai V. Hodoroabă?” Iar răspunsul, degajat și sincer, ar putea fi doar acesta: „Doream să-mi răspund la cât mai multe întrebări legate de copilaria lui Ioan Petru Culianu – și aveam ferma convingere că în arhiva locașului de cult «Sfinții Atanasie și Chiril» din Iași (acolo unde a și primit sfântul botez viitorul filosof), s-ar putea profila mici detalii inedite”. Cu aceeași vădită speranță, am continuat investigațiile, sperând ca în consemenările celui mai longeviv preot paroh al acestei biserici (1929-1943), să pot descoperi ceea ce mă interesa. Si iute aşa, s-a deschis o altă perspectivă, interesantă și constructivă.

Și în acest context, mulțumesc preacucericului Părinte Dumitru-Gică Păduraru, preot paroh la Biserica „Sfinții Atanasie și Chiril”, din strada Atanasie, nr. 20, Iași, care (în linii generale) mi-a dezvăluit starea sfântului locaș, din momentul în care sfântia sa a preluat destinele acestei parohii. Lipsa documentelor mărturisitoare (din perioada 1943 – 2000), privind evoluția în timp a acestei construcții – monument istoric, lasă un gol adânc în biografia acestui sfânt locaș, ambiționându-mă, întrucâtva, pentru ca din noianul de necunoscuțe, să recompun portretul unui preot paroh demn de toată admirația; portretul unui Român conștiincios, ambicioș, perseverent, talentat; un adevarat patriot (a dovedit-o pe câmpul de luptă), un iubitor al

¹ Ionel Maftei – 1000 de personalități ieșene (Iași, Editura Princeps Edit, 2008, p. 160).

memoriei trecutului – prin conservarea lexicului și a bune-lor datini strămoșești (stau mărturie toate scrierile sale, atât cât ni s-au păstrat), un om vertical și generos, cu simțul umorului (însușiri care se desprind din articolele publicate în presă).

Important este a reține că nu numai *Autobiografia*², redactată de Părintele Neculai V. Hodoroabă, a reprezentat punctul-forte al acestui demers documentar. Aceasta a fost doar o incitantă deschidere, o promițătoare și cuceritoare perspectivă, din momentul în care s-au lăsat dezvăluite, una câte una, documente de arhivă, volumele de proză, textele jurnalistice și memorialistice, culegerile de folclor, care-i poartă semnătura. Ba, aş putea susține, numele Părintelui Neculai V. Hodoroabă mi s-a profilat, generos (plăcută surpriză), la un moment dat, și de sub pana unui alt „om al cetății”, Profesorul Oreste Tafrali, o personalitate a științei românești, de care rămân vădit fascinată³.

Și cum perioada de dinainte și de după Primul Război Mondial (pe o durată de peste trei decenii) este atât de bogată în evenimente, și cum Părintele Neculai V. Hodoroabă ne dezvăluie, cu generozitate, atâtea fapte cu valoare strict istorică, începând din zorii secolului al XX-lea, mai precis, de la 1900 (anii școlarității) și până în 1935, inclusiv (anii maturității, anii marilor acumulări), nu am rezistat tentației de a insista, consemnând cu acribie fiecare detaliu. Și astfel, încet-încet, manuscrisul a îmbrăcat o anumită formă, semănând din ce în ce mai mult, cu ceea ce, generic, numim *studiu monografic*. Dar cu strictă precizare că *Autobiografia* semnată de sfinția-sa reprezintă zorii trandafirii ai cercetării mele, pilonii viitorului studiu. Asemenea, și în

² Neculai V. Hodoroabă – *Autobiografie*, publicată la Iași, în 1935, la Tipografia Concesionară Alexandru A. Țerek.

³ Oreste Tafrali (1876-1937), profesor la Universitatea Mihăileană din Iași (1913-1937).

cazul Profesorului Oreste Tafrali, s-a dovedit, pe deplin. Așadar, țin a preciza: cine va îndrăzni să facă abstracție de al său *Memoriu...*⁴, respectiv, *Autobiografia* sus-amintită, nu va respecta adevărul unei vieți. Un studiu monografic durează numai dacă la temelia lui va sta o documentație credibilă, sinceră, necosmetizată, argumentată.

Și avem a reține că orice notație autobiografică poate să devină mărturie credibilă, coroborată cu documente oficiale, de arhivă. Cât privește *Autobiografia* Părintelui Neculai V. Hodoroabă, aceasta este dispusă în nouă mini-capitole, fiecare oferind informații strict profesionale, dublate de notații de arhivă, care se cuvin, totuși, îmbogățite, printr-un surplus de documentare.

Prima frază impune o analiză subtilă: „Născut la 17 Februarie 1888 în comuna Hâncești, din județul Dorohoi, din părinți agricultori Vasile și Haretina Hodoroabă, născută Munteanu († 1930)”.

Și ce înțelegem? Mama a supraviețuit tatălui, fără a ști și când acesta va fi fost chemat la Domnul. Posibil, la acel moment, Neculai era încă un copil, iar vîrtejurile vieții fiind atât de întortocheate, nu s-au mai păstrat multe înscrисuri (inclusiv nici cea de pe crucea de mormânt).

Dacă numele de familie al mamei este unul pur românesc, cu trimitere la muntenii-păstori de veacuri, prenumele „Haretina”⁵ pare unicat, deși este unul creștin-ortodox. El amintește de „jertfa bine-primită lui Dumnezeu” a Sfintei

⁴ Oreste Tafrali – *Memoriu de titluri și publicațiuni* (București, Tipografia „Gutenberg”, 1913).

⁵ Există cercetători care au speculat ideea că evoluția onomastică a lui „Hardy” (rezistent), în forma sa brută, ar putea fi evoluă, să zicem, de la: „Haret” → „Hareta” → „Haretia” → „Haretina”. Doar o supozitie. Interesante și utile notații descoperim la Gh. Adamescu sau A. Gorovei, privind geneza numelui de familie a lui Spiru Haret, care urmează un alt traiect.